

Шочмо эл, порылык да чын верч!

49-ше (3645) №,
2023 ий 8 декабрь,
кугарня.

Будь готов /

Ймде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Марий тиште кече дене!

Авторын фотожо.

10 декабрьште марий калык Марий тиште кечым пайремла. Кугезына-влакын илышышт пүртүс дене чак кылдалтше лийын. Нуно, тудым шымлен, пүрыма-шыштым чоненыт. Арам огыл «тиште» шомакшат «шүдыр» манмым ончыкта. Йүд кавасе шүдыр кузе йўла да волгыдыжым тўрлў вельш шара, тыгак коча-кована-шамыч тамгам куэ кумыжеш кореныт. Тыге ваш-ваш уверым колтеденыт.

Тачысе кечын илыш, мутат уке, ончыко каен. Йоча ден кугыен-влаклан могайгына газет, журнал, книга-шамыч огыт савыкталт. Лудаш гына ит ўркани! Марко район Волаксола школын книгагудыжат пеш поян. Тўналтыш класслаште тунемше-влак (снимкыште) кажне кечын гаяк тушко вашкат. Библиотеке вуйлатыше Н.В.Николаева нуным марий савыктышлан кумыланда. Теве ўдыр-рвезе-

влак чоныштлан келшыше книгаг оыреныт. Ача-ава, иза-акашт дене пырля лудаш шонат.

Марий тиште кечым Волаксолаште ий еда пайремлат. Йоча-шамыч марла почеламутым каласкалат, серызе-влакын пьесышт почеш сценкым модын ончыктат, викториныште уш-акылыштым тергат. Теният пайремым кумдан эртараш шонат.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

14 декабрь марте Россий мучко Подписчикын декадыже эртаралтеш. «Ймде лий» газетлан шулдырак ак – 375 тенгеат 54 ыр – дене возалташ вашкыза.

ПОДПИСКЕ

Индекс – П4696.

Подпискым ыштыше-влак коклаште лотерей модыш эртаралтеш. Тўн приз – 3D ручка.

Рекламе.

Марий йылме дене
удан возаш язык.
Моткоч поян тудо,
мотор, йымыжа.
Садлан возымежже
каен огыл важык,
Улам сем тўняште
изи кугыжа.
А.ВАСИЛЬЕВ.

Медведево посёлкысо «Медведи» йоча регби команде чолгалыкшым түрлө танасымаште ончыкта. 2014-2015 ийлаште шочшо рвезе-влак (снимкыште) шукерте огыл Москошто эртаралтше «Лига будущих чемпионов» всероссийский турнирыште вийыштым тергенит.

Икымше түшка йыжыныште «Слава», «Спартак» Москоско командылам сененыт. Кокымшо этапыште Татарстан Республик гыч спорт школын, Зеленоград олан «Фаворит» командыже-влакым ончылтеныт. Полуфиналыште Зеленоградын командыжым 9:3 счёт дене сененыт. Финалыште «Медведи» Санкт-Петербургысо «Приморец» дене танасен. Тыге Марий Элын командыже 7:1 счёт дене чемпион лийын. Эн сай модшо семын Макар Царегородцевым палемденит.

Х.ТОКПУЛАТОВА ямдылен.

Историйым шергалына

★ 9 декабрьыште Российыште Ачамландын Геройжо-влакын кечыит палемдалтеш. 1769 ий ты кечын эн кўкшй военный наградым – Святой Георгий Победоносцын орденжым – пейгыдемдыме.

★ 1877 ий 10 декабрьыште руш войска Болгарийысе Плевна турко орым сеҗен налын.

Москвасе ВДНХ-ште «Россий» ончер-форум эртаралтме нерген чылан колыныт, шонем. Тушко меат, Волжск олесе да Волжский районысо активист-влак (снимкыште), миен коштынна. Ончерыште элнан 89 регионжын тўвыраже, йўлаже, ойыртемже дене палыме лияш лиеш. Марий Элнан выставкыже могай поян – чонет куана! Тыгак

Моско олан сылне верлажым ончен коштынна. Тудын эртыме корныж нерген экскурсовод каласкален. Ме келге шинчымашым налынна, у йолташ-влакым муына. Ты ончер-форум мондалтдыме шарнымашым коден. Тудо 2024 ий 12 апрель марте шуйна. Тыландат миен толаш темлем.

Настя МИХАЙЛОВА.
Волжский, Кугу Корамас.

Российысе увер

Кумылан кажне ен «**Былое грядет**» всероссийский конкурсшто мастарлыкшым терген кертеш. Исторический сынан ойлымашым возыман да пашам konkursymoskva@yandex.ru адрес дене электрон почтыш **31 декабрь марте** колтыман.

Ўдыр-рвезе-влак, «**МИРовой дракоша**» всероссийский у ий сўрет конкурсшко ушныза. Йўшто Кутыза дене пырля драконным сўретлыза да соцкылласе тыгак лўман конкурссын группшыкыжо верандыза.

Тўрыс увер – mir24.tv сайтшыште.

4-17 ияш ўдыр-рвезе-влаклан «**Азбука безопасности дорожного движения**» всероссийский конкурсым увертареныт. Корнышто шкем чын кучымо нерген почеламутым каласкалыман але мурым мурымман да stihi.pdd@fond-edykina.ru адрес дене электрон почтыш **18 декабрь марте** колтыман.

Марий Элысе увер

8-11-ше класслаште тунемше-влак марий йылме да литератур дене шинчымашыштым федеральный олимпиадыште терген керттыт. Икымше йыжыг **9 январь марте** онлайн шуйна. Тушко ушнаш манын, olympiadvosh.s-vfu.ru сайтшы йодмашым пуыман.

Йоча ден самырык-влаклан В.Х.Колумб лўмеш книгагудо **3-9 ияш** ўдыр-рвезе-шамыгчлан «**Символ года – 2024**» республикысе кидпаша конкурсым увертарен. Ямде у ий модышым **18 декабрь марте** колтыман.

Йошкар-Оласе 7-ше номеран школышто 9-ше классыште тунемше **Ульяна Гоголева** агрогенетике дене «**Иннагрика**» всероссийский олимпиадын полуфиналыштыже команде дене сеньшыш лектын.

Колумбын корныжым тошкат

Авторын фотожо.

Морко район Волаксола школ уста, кумдан палыме поэт-новатор Валентин Колумбын лүмжым нумалеш. Тушто тудын гаяк марий шўлышан, сылнымутлан шўман, чолга 75 ўдыр-рвезе тунемеш. Нунылан латкуд туныктышо келге шинчымашым пуа. Йочасадыш коло икшыве коштеш. Кодшо кугарнян нунын деке унала миенна да лишкырак палыме лийынна.

Йоча-шамыч дене актовый залеш чумырген, «Ямде лий», «Кугарня» да «Морко мланде» газет-влакын памаш вўдла шолшо илышышт дене палдаренна, изирак викториным эртаренна. Ўдыр-рвезе-шамычат чолгалыкыштым ончыктеныт. С.Г.Ча-

вайнын почеламутшым, кружок дене тўшкан возымо пашам сылнын лудыныт.

Волаксола школышто йоча газетым 21 ег налеш. Подписчик-влакын чотышт ий гыч ийыш кугемме чоным ырыкта. Тиде «Шонанпыл» кружокын паша лектышы-

же, очыни. Тудым марий йылмым да литературым туныктышо Р.З.Никитина вўда. Ўдыр-рвезе-влакын марий сылнымутлан шўман улмышт «Поэзий» секцийыште утыр палдырнен. Нуно почеламутым чын возаш тунемыныт, корнылам пырля лончыленыт, тўрлў рифмым, сылнештарыме йўным кычалыныт. 7-ше классыште тунемше Дима Андреев поснак ойыртемапалтын **(снимкыште — шола гыч визымше).**

«Журналистике» секцийыште журналистикын тўрлў жанрже дене палыме лийыныт, интервью налеш тунемыныт. Изирак класслаште тунемше-шамыч тўрлў модыш дене модыныт. Мероприятий деч вара Анатолий Фёдоров ден Надежда Иванова школ тоштерыште онай экскурсийым эртареныт. Марий школышто В.Колумбын усталык шўлышыжў курымла дене илаш тўналеш манын ўшанена.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Кагаз гыч пўлек

Ме, 3-шо ден 4-ше класслаште тунемше-влак, «Бумажные фантазии» кружокыш коштына. Тудым В.З.Мустаева вуйлата. Ме кружокышто кагаз гыч тўрлў арверым ыштена. Теве авана-влаклан пеледышан открытым пўлекленна. У ий вашеш ёлкылык модыш-шамычым ямдылена. Пашана-влак дене тўрлў конкурсыш ушнена. Украиньште спецоперацейыште улшо салтак-шамычлан открытым ыштен колтенна. Мыланна пашана пеш келша. Шке ыштыме арвер эн сай да шергакан.

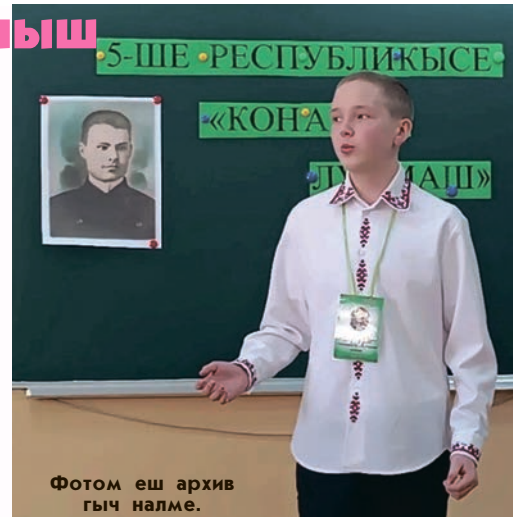
Виктория КУЗНЕЦОВА.
Шернур, Мустай.

Пайрем шўлыш

Марий драматург, сотемдарче, мер пашаен, Пеледыш пайремлан тўналтышым пыштыше А.Ф.Конаковлан пўлеклалтше «Конаков лудмаш» Шернур район Кукнур школышто визымше гана эртаралтын. Тушко республикнан тўрлў школжо гыч сылнымутым йўратыше тунемше ден туныктышо-влак погыненыт. Пайремыште ныл секций пашам ыштен.

Туныктышо нерген сылнын лудшо-влак коклаште мыят усталыкем тергенам. Калык поэт Г.Сабанцев-Оярын «Туныктышылан» почеламутшым лудынам **(снимкыште).** У Торъял район Тошто Торъял школышто тунемше Екатерина Мамаева дене коктын икымше верым пайленна.

У Торъял, Токтарсола.

Фотом еш архив гыч налме.

Родион НЕБОГАТИКОВ.

Таум ойленит

Аван кечыжлан пўлеклалтше пайремым школышто эртаренна. Тушко шуко калык погынен. Пайрем пеш весела лийын. Кажне классыште тунемше-шамыч посна номерлам ямдыленыт. Ўдыр-рвезе-влак муреныт, куштеныт, сценкым модын ончыктеныт.

Настя Николаева (8-ше кл.) почеламутым лудын. Шымше классыште тунемше Николай Яковлев сылнын куштен. Ава, кова-влак чот куаненыт, таум ойленит.

Морко, Эгерсола.

Злата МАКСИМОВА.

Шинчымаш тўня

– Максим Германович, туныктымго пашам ойырашмо таратен?

– Ачам технологий ден черчений предметлам туныктышылан тунем пытарен. Школышто ятыр ий пашам ыштен. Люда акамат ты корнымак ойырен. Ме шуко пачашан пörтыштö иленна. Подъездыштына туныктышо-влак моткоч шукин лийыныт. Нуным эскерен кужынама, пример семын ужунама. Эшежим изи годсек ачам дене пырля школышко коштынама.

– Молан лач математикым да информатикым туныктышылан тунемаш пуренда?

– Школышто математикым туныктышо Зинаида Васильевна Золотарёва пенгыдын йодшо лийын. Мыланна келге шинчымашым пуэн. Экзаменым сайын кученама. Университетыш тунемаш пураш конкурс кугу лийын гынат, нимыняр лүдын омыл, шинчымашемлан ұшаненама.

– «Земский туныктышо» программе дене пашаи кажне еным огыт нал, тўрлө йодмаш уло.

– Туге. Лач ты специальность дене диплом лийшаш. 55 ий деч кугурак ийготаным огыт нал. Туныктымго пашаште сенгымаш-влак лийшаш улыт, стажымат ончат. Квалификацийым нөлтымö курсым эртымым тергат. Школ илыме вер деч 50 угла километр тораште верланышаш. Мый йодмашым колтенама да нелылык деч посна эрте нама. Тыге пелашем да кум икшыvem дене Советский посёлкыш илаш кусенна. Йоча-влак школыш, йочасадыш

«Земский туныктышо» – у йөн

Ялыште самырык туныктышо уло гын, школла да йоча-влак лан моткоч кугу куан. Самырык ег-влак уста, чолга улыт, илыш дене төр ошкылыт, пашаштыш у технологийым кучылтыт. Пörьен туныктышо школышко толеш гын, кок пачаш кугу сенгымаш. Тиде тунемме идалькыште 2-шо номеран Советский школыш «Земский туныктышо» программе дене математикым туныктышо толын. Тиде М.Г.Королёв (снимкыште – тунемше-влак дене). Максим Германович паша корныжым шочмо Кужэнгер район Уштымбал школыштыжо тўгалын. Тушто математике, физике, информатике предметлам кандаш ий туныктен.

Фотом школ архив гыч налме.

коштыт. Пелашем садикыште паша верым муын. Посёлкышто икшыве-шамычлан вянаш шукурак йөн уло, еш дене йывырген илена.

– Те самырык туныктышо семын уроклаште могай у йөнум кучылтыда?

– Школышто олмыктымго паша лийын, класслам тўрлө оборудований дене пойдареныт. Кызытсе йоча-влакым «дети-андроиды» манаш лиеш, садлан интерактивный доскам, компьютерым чўкыдын кучылтам. Тўрлө теме дене квест-модышым эртарем. Тыге ўдыр-рвезе-влак шкаланышт ешартыш баллым погат. Темым пенгыдемдыме годым пашам тўшка дене ыштена. Икте варапрак кодын гын, темым сайын умылышо тудлан умылтарен, полшен кертеш.

– Математике ик эн йöсö предметлан шотлалтеш. Южо йоча деч тыге ойлымымат колаш лиеш: «Мый цифрым палем, оксам шотлен моштем. Косинусшо, логарифмже илышыште кїлеш

огыт лий». Ты предметын пайдажым кузе умылтарен кертыда?

– Изирак класслаште тунемше-влак математикым кумылын тунемыт. Кугуракшамыч деч, чынжымак, тыгай ойым колаш лиеш. Математике, физике, химий, биологий, информатике предметла естественна-научныйлан шотлалтыт. Нуно уш-акылым вяндаш, келгын шонаш, тўрлө неле ситуаций гыч лектын

мошташ туныктат.

– Школышто утларакше ўдырамаи-влак пашам ыштат. Йоча-шамыч кокымшо ава дек тунем шуыныт. Теат ача семын эреак полшаш, эжертыш лияш тыршеда, очыни.

– Мый 5-ше «Б» классым вуйлатем. Кертмем семын полшаш, ой-кагашым пуаш тыршем. Южгунам йолташ гай улам, южгунам пенгыдынрак йодам. Нуно мый декаем тунем шуыныт. Ўдыр-рвезе-влакын ача-авашт умылышо да полшаш тыршыше улыт. Кылна пенгыде. Тидлан кугу таум ойлем. Пашам куанен ыштем.

Х.АЛЕКСАНДРОВА мутланен.

Синквейн

Туныктышо
Поро, ушан.

Туныкта, умылтара, шылтала.
Уш-акылым пойдарыше.

Айдеме.

Катя ХАЛТУРИНА.
Советский, Орша.

Кумылым шижеш

Шуко предмет кокла гыч мыланем руш йылме ден руш литератур моткоч келшат. Мемнам Алевтина Семёновна Алексеева туныкта. Кажне темым сайын умылтара, садлан писын шарнен кодына. Алевтина Семёновна эшежым тўрлө онай йоным кучылтеш. Тудо кумло вич ий туныктымо жапыште шуко йочам вашлийын, садлан тунемшын кумылжымат вигак шижеш. Туныктышынам моткоч аклена да тудын дене кугешнена.

Милена ПАВЛОВА.

Морко, Купсола.

Палаш онай

1707 ийыште икымше гана марий йоча-влакым туныкташ Озаг олашке нангаеныт.

1749 ийыште Царевококшайскыште икымше ново-крещенский школ почылтын.

Шкевуя паша ончыко вўда

Йоча-влак изинек ача-авалан ўшанен, нунылан энгертен кушкыт. Южышт эсогыл почешышт огыт эрыкте, школ сумкаш арверым шке огыт опто, урокымат шкевуя огыт ыште. Ача-авлак чыла умылат гынат, лучо шке ыштем манын шонат. Тидын деч кузе корангаш! Тиде йодышлан психологий да педагогике, медицине да социальный польшыым пуйышо «Детство» рўдерын педагог-психологшо Л.А.Глазкова вашешта:

– Йоча кеч-могай пашам шке гыч ышташ ок тунем. Тидлан изинек шўмандыман. Эн ончыч модышым верышкыже пышташ кўлмө нерген умылтарыман, ныл йолан йолташ-влакым эскераш, пеледышыш вўдым шаваш кумыландыман. Икшыве шке пөлемжыланат оза лийшаш да мутым кучышаш. Чыла пашалан иканаште туныкташ ок лий, йыжын дене «ошкылман». Холодильникыш стикерым пижыкташ да шарныктыш-шамычым возаш лиеш. Мутлан, «кочкынат – кўмыж-совлам муш», «толынат – йолчиemet эрыкте да кошто», «уроком ыштенат – учебникым верышкыже пыште» да молат. Иканаште тунем ок шу гын, изиш чыталтыман. Тўналтыште тыге ышташ лиеш: школышко каяш йолчиemyм ямдылен огыл гыч, ик кемым крем дене эрыктыман, весым лавыраным кодыман. Йоча садак ужеш да кокымшыжым шке шотыш конда. Кеч-могай пашам ышташ тореш лиеш гын, амалжым умылаш тыршыман да кутырыман.

«Волгенче» вянгда

Фотом еш архив гыч налме.

Мый мурылан изинек шўман улам. Школыштына уста йоча да самырык-влакын талантыштым вянгдаш польшышо «Волгенче» регионьсо рўдерын пашаж нерген каласкаленыт. Мый «Классический

вокал» программыш йодмашым колтенам. Конкурсым эртымеке, электрон почтыш-кем ўжмашан серыш толын. Тыге Медведево район Сурок посёлкышто верланьше «Лесная сказка» санаторийыште лу кече тунемынам.

Марий Турек школ гыч кумытын лийынна. Уста туныктышо-влак мыланна кажне кечын келге шинчымашым пуэныт, онай да пайдале мастер-классым эртареныт. Ме сылнын мураш, чын шўлаш тунемынна. Йошкар-Олашке Э.Сапаев лўмеш Марий кугыжаныш опер да балет академический театрыш экскурсий дене миенна. У йолташ-влак деч йоршын ойырлымо шуын огыл (снимкыште).

Полина ЦЕГОЛЕВА.

Марий Турек школ.

Сўретлаш тунемам

Мый урок деч вара художественный школышко вашкем: сўретлаш тунемам. Туныктышына Рушания Рафиковна Павлова онай чиям кучылтмо, тўс-влакын икте-весьыштлан келшыме да шуко моло нерген умылтара. Ой-канашым налмеке, пашалан пижам. Икымше тунемме чырык мучашлан радынам кельштаренам. Пырля тунемме йолташем-влагат сўретленыт. Пашана-шамычым иквереш чумырен, ончерым кельштаренна.

Ангелина ВАСИЛЬЕВА.

Морко, Коркатово.

Фотом еш архив гыч налме.

Уста да чолга

Мыйын шонымаште, келге шинчымашна, илыш корнына икымше туныктышо деч шогат. Кокымшо авана Е.Л.Макарова (снимкыште) мемнан кумылнам икымше кече гычак савырен. Елена Леонидовна кажне темым раш умылтара, тыгодым пашам йораташ, поро кумылан лияш туныкта. Иктаж-могай йодышна уло гын, тунамак ой-канашым пуаш вашка. Туныктышына уста, чолга да писе. Меат тудым ончен кушкына. Елена Леонидовна пашаштыже сегымашым, кугу лектышым тыланем.

Александра ГЕРАСИМОВА.

Йошкар-Ола,

3-шо номеран школ.

Ош чукай

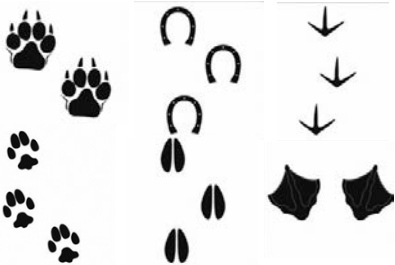
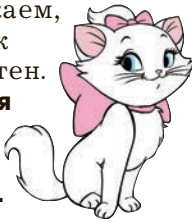
Сыне кас. Лектам уремыш
Ўдыр-шамыч ден модаш.
Толын лекте изи пырыс,
Тудын дене мом ышташ?!

Кө гын тиде изи юмо?
Ала йолташемын тудо?
Йодын коштым. Нигбат
Ыш каласе нимомат.

Колоем, ах, моторем,
Лийыч мыйын пырысигем.
Шуо кас,

ош чукаем,
Тыйым ом лук
мый поктен.

**Надя
АНДРЕЕВА.**
Морко,
Купсола.

Могай суртвольыкын да суртка-
йыкын кышаштым ончыктымо?

Эмлыше пырыс

Мыйын ныл йолан
йолташем – Муся. Тудо ошо,
шеме да йошкар тўсан.
Шинчаже уजारге-ужарге.
Йолжо ошо, пуйто
йолчиемым чиен. Муся
модаш йората. Тудо шыма,
огеш удыркале. Воктекем
лишемеш, шўраныштеш да
кидем нулалеш. Мыят тудым
ниялтем. Воктеныже лияш
келша, чонемлан ласкан
чучеш. Арамлан огыл
калыкыште «Пырыс –
эмлыше янлык. Тудо озажын
чержым эмла» маныт.

Виктория МАМАЕВА.
Кужэнгер, Йўледўр.

Пеленже ласка

Мыйын ныл йолан изи йол-
ташем уло (**снимкыште**).
Тудын лўмжө – Кеша. Чу-
рийже енотын гай коеш. Кум
тўсан: ошо, шеме, кўреналге.
Кеша шыма, ласка койыш-
шоктышан. Шўрым кочкаш
чот йората. Кечывалым мала,
а кастене модеш. Мыйын
школ гыч пўртылмем вучы-
мыла веле чучеш. Вара кок-
тын тўрлө семын модына.
Мече почеш кудалышташ,
тўрштылаш йората. Йўдлан
пеленем верлана. Тудын вок-
теныже шокшо: мыят ласкан
мален колтем. Кешам

пеш йоратем да чаманем.

Наина ПЕТУХОВА.
Кужэнгер, Шўдымарий.
Фотом еш архив гыч налме.

«М» буква дене

Мурка

Муркам мырлен-мырлен
модеш, мундырам мундыр-
тылеш. Мыйымат модыкта.
«Мяу-мяу» манын, мурызыла
мурым мура. Мўгиндым, мел-
нам, муным, мортным мыр-
лен-мырлен мўзга. Мурка –
мотор моклака.

Света СОКОЛОВА.
Морко, Коркатово.

Изи меранг

Ме кроликым нылымше ий
ашнена. Кенезым нуно
посна пөлемыште илат гын,
телылан вес вере кусарена.
Изи меранг-влак шудым,
кешырым, ковыштам коч-
каш йоратат. Ешыштына
нуным чылан тамле сий дене
сийлаш кумылан улына. Тек
нуно куанен илат.

Настя РОМАНОВА.
Морко, Купсола.

Синквейн

Джек
Лөзмөн, шонго.
Куана, вашлиеш, опталта.
Кажне кечын пўртым орола.
Пий.
Софья ЛЕБЕДЕВА.
Советский, Ёрша.

Кужэнгер, Шўдымарий.

Малыш

Шем пинегым Малыш манын лўмденна. Тудо
мыйын поро йолташем. Коктын яра жапым
эртарена: модаш йоратена. Мый куржам, тудо
мыйым кўчык йолжо дене поктен шуашак
тырша. Тора гыч ончымеке, пеш сўралын
коеш. Малышым тамлын пукшем. Писынрак
кугу лийже, шонем. Малыш кажне кечын мыйым
школышко ужата да вашлиеш. Вот тыгай мыйын
йолташем.

Роман ЧЕРНОВ.

Палаш онгай

○ Коля лишне але умбалне
улмым шижтара.
○ Кочкышын, вўдын, йыр-
велын температуржым
рашемдаш полша.

Пырыслан өрышыжө молан күлеш!

○ Куаныше пырысын өры-
шыжө ончыко виктаралтеш.
○ Пырыс өрыш полшымо
дене лўдыкшө улмым вашке
пален налеш.

Онай модыш

Ик кечын Кўчыкэнгер ден Олыкъял тоштерлан паша-енышт-влак Чавайнур ялыште пеш онай модышым эртареныт. Эн ончык ме мешакыш, корзингаш түрлө мариий вургемым оптенна. Онгыш шогалынна да корзингам муро почеш кидгыч кидыш колтенна. Сем чарнымеке, тудо кён-гынат кидешыже кодын. Тиде ен, шинчам кумен, ик вургемым луктын да чиен. Тыге вургем пытымеш модынна. Мучаште вўдышó чиeman йочам ончыктен да йодын: «Тидлан мом ыштгыктена?» Ме мураш, кушташ, почеламутым лудаш кўштенна. Мыланна тыге модаш пеш келшен. Пагалыме лудшына-влак, те могай модыш дене модаш йоратеда?

Гавриил АЛЕКСАНДРОВ.

Морко, Арнын.

Фотом еш архив гыч налме.

Мый шукерте огыл Санкт-Петербург олаште лийынам. 1703 ийыште шочшо, эртыклан поян олаште ойыртемалтше шўлыш озалана. Каныш кечем-влак экскурсийлан поян лийыныт. Мый зоопаркышке, Артиллерий тоштерышке пуренам. Мотор полат-шамычым, түрлө шарныктышым ончен, нигунам шерет ок тем, очыни! Эрмитажыште кум гана лийынам гынат, тудын сōраллыкшым кажне гана у шинча дене эскерем. Икымше пачашыште Акрет Грецийыш, Гераклын залышкыже логалат. Ойыртемалтше моло пōлемлаште кошташ ик кечат ок сите, понем. Тудым кажне енлан ужаш темлем.

Артём ИВАНОВ.

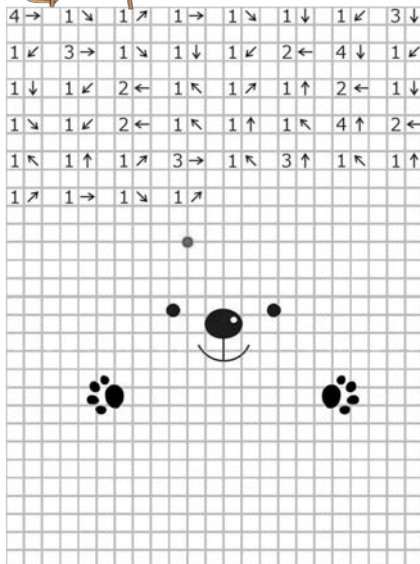
Йошкар-Ола, 24-ше номеран школ.

Изи озавате

Кўлеш: 1 кугу кешыр, 3 кугу совла ложаш, 4 кугу совла шōр, 1 кугу совла сақырложаш, 2 муно, нōшмўй.

Кешырым тёрко гоч нўжыза. Ложашым, шōрым, сақырложашым, муным пырля варыза. Кешырыш ешарыза. Салмаш изи мелна семын кўэштса.

Стрелке почеш каеда гын, сўрет шочеш.

Кешыр мелна

Лўдыкшыдымылык школ

- Пōрт леведыш йымалне ида кошт. Лум ден ий волен возын кертыт.
- Уремыште **ночко** вургем дене ида кошт.
- Ий вичкыж гын, вўд ўмбака ида лек.

Палаш онай

Сандалык гыч мландыш сутка еда 200 тўжем изи метеорит «толеш». Тыгак 27 тонн утла сандалык пурак мландыш чонешта.

Калык пале

Тōрза яндаште сўрет кўшкыла туран шога – йўштō кужун лиеш. Пушенге пōршангеш – йўштō толеш.

М. ШКЕТАН ЛўМЕШ МАРИЙ КУГЫЖАНЫШ ДРАМЕ ТЕАТР

14/12
18:00

Шарнымаш кәс

Тудын ўмыр – волгыдо шўдыр

Марий автономийн икымше вуыкатынъязе П.Н. Петровын шочмыкыш – 130 шн

Реклама

КАССЕ 8(8362)78-13-78 ШКЕТАН.РУ

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Марий Эл Республикысе Тўвара,
печать да калык-влакын пашашт
шотышто министерстве.

Газетым редакцийыште погымом да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мōнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пōрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

Мый да туныктышем

Ульяна ВОЛКОВА (Кужэнгер, Салтакъял) — туныктышыжо Л.Н.Кузнецова дене пырля.

КОНКУРС

Всеволод ГАБДУЛЛИН (Параньга школ) — туныктышыжо А.И.Каримова дене пырля.

Роман СОКОЛОВ (1-ше номеран Морко школ) — туныктышыжо М.Н.Никифорова дене пырля.

Шотлыза да вашмутым возыза.

Екатерина Сергеевна йодеш:
 – Йоча-влак, кол молан огеш мутлане?
 – Аквариумышко пурыза да иктаж-мом каласен ончыза, – вاهشта Мику.

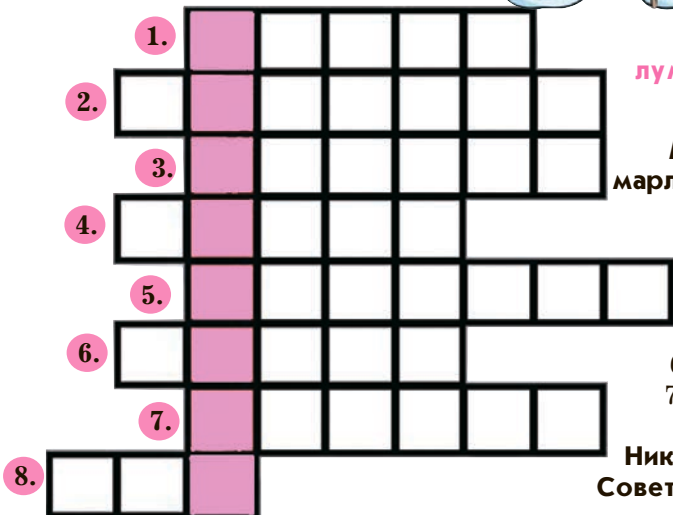
Икгай кок лумьенгым кычалза.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Келшыше ужашым кычалза.

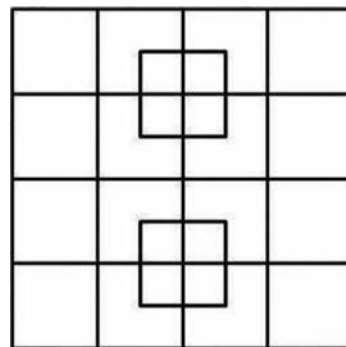
«Мыняр ияш улат?» – Мичу деч йодыныт. Тудо вاهشтен: «Ийготем кум пачаш кугемдаш гын, а вара 16 кудалташ гын, мыланем 17 ий лиеш». Мичу мыняр ияш?

Мут-влакым марлашке кусарыза.

- 1.Окно.
- 2.Подсолнух.
- 3.Тряпка.
- 4.Висеть.
- 5.Рукоделие.
- 6.Морковь.
- 7.Цыплёнок.
- 8.Лыжи.

Никита ХАЛТУРИН. Советский, Ўрша.

Сўретыште мыняр квадрат? Шотлыза.

Интернетысе сўрет-влакым кучылтмо.